

Ємельянова Євгенія Степанівна
*доцент кафедри європейських мов ДБТУ,
кандидат філологічних наук, доцент
e-mail : yevgeniyayemetelyanova@gmail.com*

ПІЛОТНИЙ ПРОЄКТ ІЗ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ФРАНЦІЇ

Результатом послідовної дипломатичної та експертної співпраці між Посольством України в Франції і французькими освітніми інституціями стало ухвалення важливого рішення про надання українській мові статусу другої іноземної мови з фіксованим навантаженням, програмою та оцінюванням у французьких коледжах і ліцеях. Зауважимо, що станом на кінець 2024 року на території Франції функціонували 22 українські освітні та культурні центри (до повномасштабного вторгнення РФ – лише п'ять), працювали асоціативні гуртки й факультативи [1, с.17 - 19]. Більшість із них позиціонують себе як українські суботні чи недільні школи, орієнтовані на викладання української мови, літератури та історії. З вересня 2025 року українська мова вперше отримала повноцінний «шкільний статус» у Франції.

Важливо, що запровадження реалізації пілотного проєкту стало можливим завдяки ухваленню стандарту на підставі рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 29 серпня 2024 року № 279 «Про затвердження стандарту державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1 – С2». Цей стандарт, що набув чинності з 6 вересня 2024 року розроблено вперше в історії незалежної України [с.4, 3]. Стандарт установлює єдині державні вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною. У ньому подано перелік комунікативних умінь і навичок до кожного з рівнів (від А1 до С2) за всіма видами мовленнєвої діяльності, що детально описано відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Запровадження цього Стандарту дає міцне підґрунтя для розроблення чітких й узгоджених навчальних програм, відкривання освітніх українськомовних програм і навчальних мовних центрів. Напрацьовані в цьому

Стандарті єдині державні вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною можуть послугувати основою для організації і проведення сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної. Стандарт сприятиме: формуванню й реалізації проєвропейського напрямку української освітньої і мовної політики; вступу України в Асоціацію укладачів мовних тестів (Association of Language Testers in Europe / ALTE) та співпраці з Європейським центром сучасних мов при Раді Європи; міжнародному визнанню українських мовних сертифікатів [3, с.6 -7].

На сьогодні пілотний проєкт охоплює академії Парижа, Версаля, Кретея і Ніцци, адже саме в цих регіонах перебуває найбільше українських дітей під тимчасовим захистом. Викладають дипломовані педагоги, здебільшого вчителі з України. Слід підкреслити, що вчителі мають володіти сучасною методикою викладання української саме як іноземної мови. Залучення інтерактивних технологій, використання відео уроків, мультимедійних матеріалів та ігрових елементів сприяє активізації навчального процесу й збільшенню мотивації учнів. Необхідно адаптувати методику викладання до сучасних потреб цифрового навчання для забезпечення ефективного процесу засвоєння знань. [2, с.119 - 121]. Українська мова як друга іноземна входить до сегмента «інших мов», де історично співіснують невеликі, але динамічні напрямки (китайська, арабська, португальська, польська тощо). Це поки що нішевий старт, однак із виразним потенціалом масштабування. Пілотний проєкт планують впроваджувати протягом трьох років, і якщо попит залишиться стабільним, українська може закріпитися у шкільній програмі як друга іноземна. Логіка розвитку тут прагматична: зростання відбувається там, де сходяться попит родин, наявність учителя, розклади без конфлікту з пріоритетною французькою і першою іноземною мовами та очевидна користь для підсумкового оцінювання. Оцінки з української як другої іноземної мови входять до таблицю і враховуються в контролі тривалого оцінювання. В підсумковій атестації наприкінці коледжу із червня 2025 року частка контрольного компонента становить 40%, решта – підсумкові іспити. Для ВАС (підсумковий іспит

наприкінці ліцею; атестат про середню освіту й доступ до вишів) середні річні з першої і другої іноземних мов мають коефіцієнт 3 за кожен рік (разом 6), тобто українська здатна відчутно підняти підсумковий бал. Таким чином, для успішної реалізації пілотного проекту працюють чотири «важелі»: кадри (підготовлені вчителі та стабільні ставки у школах), попит батьків (заявки родин і сформовані групи в момент вибору другої іноземної мови), розклад (вписування в сітку годин без колізій із першою іноземною і французькою) та траєкторія до атестацій (видимий вплив на контроль тривалого оцінювання, що мотивує і батьків, і адміністрації відкривати групи). У короткій перспективі найбільший потенціал у великих агломераціях з концентрацією українських сімей (Іль-де-Франс, Лазурове узбережжя, великі міста). Проєкт значно сприяє збереженню національної ідентичності, розширенню культурних прав і просуванню української культури за кордоном.

Література

1. Гальперіна В. О. Підтримка та ініціативи у сфері освіти для українських учнів-біженців у Франції // Звітна наукова конф. Інституту цифровізації освіти НАПН України «Цифрова трансформація освіти України в умовах воєнного стану» : зб. матеріалів, 24 лютого 2023 р., м. Київ / упоряд.: О. П. Пінчук, Н. В. Яськова. Київ: ІЦО НАПН України, 2023. С. 16-19. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735053/2/>
2. Дацьо О. Г., Буданова Л. Г., Ємельянова Є. С. Вивчення нових методик та методологій викладання іноземних мов, а також їх вплив на результативність навчання. Вісник науки та освіти. 2024. №3(21). С.119-130. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)).
3. Стандарт державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1 – С2» <https://mova.gov.ua/diyalnist-i-proyekti/termini/standart-derzhavnoi-movy-ukrainska-mova-iaak-inozemna-rivni-zahalnoho-volodinnia-a1-s2>